

Den Sociale Retshjælp

Nyhedsbrev Juli 2011

RETSSIKKERHED

Side 2:

Introduktion til retssikkerhed

Hvorfor er retssikkerhed stadigvæk en mangel i vores demokrati? Camilla Hauge forklarer.

Side 3-4:

Trine er social bedrager:

Læs mere om Trines kamp mod kommunen.

Side 5-6:

Indviklede regler

Mange er slet ikke klar over, at de begår socialt bedrageri. Reglerne er for indviklede, lyder kritikken.

Side 7-8:

DSR mener

Retssikkerhed er en nødvendighed, hvis borgere skal føle sig beskyttet. DSR efterlyser handling.

Side 9-10:

Tag med i Jyderup

DSR's rejsehold slår jævnligt vejen forbi Jyderup statsfængsel. Læs en reportage fra et af besøgene.

Side 11-12

Nyt fra DSR.

Dele af retshjælpen lukker. Hvad betyder det, og hvor kan man så gå hen?

Den Sociale Retshjælp
Frederiksborg 148,
8100 Aarhus C

Tlf: 70229330

www.socialretshjaelp.dk
www.gaeldskompagniet.dk

Den Sociale Retshjælp
Bragesgade 10, 2
2200 København N

Tlf: 35818210

www.socialretshjaelp.dk
www.gaeldskompagniet.dk

Ret til sikkerhed

Staten har brug for, at borgerne har tillid til systemet. Men det nuværende system er uigennemskueligt, og mange borgere oplever at blive klemmt i mødet med den offentlige forvaltning.

Af Camilla Hauge Larsen

DSR, ansvarlig for retssikkerhedsområdet, Innovationsafdelingen

Hvorfor er det vigtigt med retssikkerhed? - Fordi staten ikke er til for statens skyld, men for borgernes skyld.

Vi borgere lever i en stat, der har magt til at bestemme og træffe afgørelser, der omhandler os og vores liv, og derfor er det vigtigt at sikre, at staten beskytter vores interesser, når vi møder forvaltningen.

Staten skal også beskytte borgere mod andre borgere, der handler uretmæssigt over for dem. Et velfungerende retssystem, hvor loven håndhæves på korrekt vis, så det har konsekvenser for den borger, der forulemper en anden, er også en del af måden, hvorpå man sikrer borgernes retssikkerhed.

Staten har ikke mindst brug for, at vi borgere har tillid til systemet.

Vi borgere har brug for retssikkerhed ; at afgørelser bygger på retsregler og grundlæggende retsprincipper, og ikke mindst at disse regler er tilgængelige, klare og gennemskuelige frem for vilkårlige.

Mangel på aktører

Der er hovedsageligt to grunde til, at DSR's retspolitiske afdeling beskæftiger sig med retssikkerhedsområdet: Dels oplever vi,

at der ikke er nogen aktører til at sikre de tidligere og nuværende indsatte lovfæstede rettigheder, og dels møder vi ofte borgere, som på den ene eller den anden måde kommer i klemme i mødet med den offentlige forvaltning.

“Vi borgere lever i en stat, der har magt til at bestemme og træffe afgørelser, der omhandler os og vores liv. Derfor er det vigtigt at sikre, at staten beskytter vores interesser, når vi møder forvaltningen.”

Uigennemskueligt

Det kan være svært at gennemskue det offentlige system. Mange borgere kender ikke deres rettigheder og har ikke tillid til forvaltningen, og de er derfor ringere stillede, end de burde være. Det gælder både tidligere og nuværende indsatte,

ressourcestærke og ikke mindst ressourcesvage borgere.

Ofte kan det være helt elementære eller lavpraktiske situationer, hvor borgeren skal forholde sig til det offentlige system, som især de ressourcesvage ikke kan håndtere, og hvor resultatet af den manglende eller mangelfulde håndtering kan medvirke til, at de bliver holdt fast i en socialt udsat position.

DSR vil fremadrettet sætte ekstra fokus på andre områder inden for retssikkerhed. Og vi vil følge vores rejsehold tæt i deres arbejde med at sikre retssikkerheden for de indsatte.

At sikre borgernes retssikkerhed er altafgørende. Derfor vælger DSR at sætte fokus på retssikkerhed i dette nyhedsbrev.

"De kan jo se, at mor nogle gange bare sidder og tuder"

23-årige Trine Moesgaard Jørgensen er blevet stemplet som social bedrager i Viborg Kommune. Hun risikerer at skulle betale op mod hundrede tusinde kroner tilbage til kommunen og staten. Men er Trine social bedrager, eller er hun en enlig mor, der havde brug for vejledning og hjælp?

af Michael Alsen

Det er den 27 januar, 2011, og Trine Moesgaard Jørgensen er på vej ind til Viborg Kommune. 10 dage inden er der dumpet et brev ind igennem brevsprækken hjemme i lejligheden i Løgstrup lidt uden for Viborg. I brevet skriver en sagsbehandler fra kommunen, at Trine er blevet anmeldt for socialt bedrageri. Og at de gerne vil snakke lidt med hende. Trine bliver nervøs. Hun ringer til sagsbehandleren med et samme. Sagsbehandleren beroliger hende. Det er bare en foranstaltning, og kommunen er nødt til at følge op på anmeldelsen.

Trine har på daværende tidspunkt modtaget ydelser i kraft af sin rolle som enlig mor til to døtre – både i støtte fra kommunen og som tillæg oven i hendes S.U., da hun er i gang med at tage en HF i Viborg. Pigernes far, Henrik, er Trine ikke sammen med, og sådan har det været næsten lige siden den ældste pige, Emilia, blev født tilbage i februar 2009. I december samme år prøver de to dog at finde sammen igen, men efter kort tid bliver de enige om, at det ikke var det rigtige. Men Trine er blevet gravid i den periode, og i august 2010 bliver Isabella så født.

Tilbage på kommunen d. 27. Januar undrer Trine sig over, at det er to kommunale medarbejdere, der skal interviewe hende. Hun får at vide, at den ene er der for at tage notater. I de første ti minutter af samtalen forklarer Trine, hvordan tingene hænger sammen. At pigernes far, Henrik, får diagnosen ADHD kort efter, at de har fået deres første pige. At hun så sig nødsaget til at hjælpe ham med at betale hans medicin og vaske hans tøj, sådan at hendes piger stadigvæk havde en far, de kunne regne med. Og at Henrik ikke magtede at passe pigerne alene, hvorfor han besøgte dem hver weekend hjemme hos Trine, så hun kunne træde til, hvis der blev behov for det.

Der er intet problem

I begyndelsen af 2010 ringer Trine til Viborg kommune af flere omgange. Trine er på daværende tidspunkt klar over, at det muligvis er problematisk, at hun tager sig så meget af Henrik og samtidig modtager ydelser som enlig.

Men hos Borgerservice mener man ikke, at der er et problem. Trine slår det ud af hovedet igen. De må jo vide det bedst hos kommunen. Henrik er på kontanthjælp, så han har heller ikke mulighed for at hjælpe hende økonomisk. Det er hende, der hjælper ham.

Tilbage på kommunen i januar bryder kvinden, der bare skulle tage notater, ind, efter Trine har afgivet sin forklaring. Herefter følger 50 minutters verbale øretæver, hvor sagsbehandleren skælder Trine ørerne fulde for, at hun har bedraget kommunen, og at hun aldrig har været enlig mor. Og at det ikke fremgår af deres registreringer, at Trine har haft ringet ind. Trine er chokeret. Hun forlader kommunen knust, bange og velvidende om, at hun står til at blive stemplet som social bedrager af Viborg Kommune, på trods af at samme kommune et år tidligere havde garanteret hende, at der ikke var nogle lovovertrædelser.

Uudholdelig uvished

"Det er uvisheden, der er det værste. At jeg ikke ved, hvor jeg står om et år. Om jeg kan fortsætte med at læse min HF, om ungerne kan komme i dagpleje, og om jeg kan blive boende her." Trine sukker tungt og lader blikket panorere rundt i stuen i lejligheden i Løgstrup, hvor hun bor med sine to døtre.

"Nogle gange kan de (pigerne, red.) se, at nu sidder mor og tuder. Fordi jeg ved jo ikke, hvad der skal ske," fortæller Trine. Ordene falder med en vis rutine. De er blevet sagt før.

Og konsekvenserne er til at føle på. Hvis Trine bliver dømt som social bedrager, skal hun tilbagebetale de ydelser, hun har modtaget i kraft af hendes rolle som enlig. Alt i alt løber det beløb op i omegnen af hundrede tusind kroner. Det vil tvinge hende ud af skolen og dermed knuse drømmen om at blive lærer. Oven i det har kommunen trukket hendes to pigers fripladser hos dagplejen tilbage, så det er uvist, hvor hendes børn skal passes efter sommerferien, og hvordan det skal finansieres. Og så vil de alle tre være tvunget til at flytte fra lejligheden i Løgstrup for at finde noget billigere.

“Det er uvisheden, der er det værste. At jeg ikke ved, hvor jeg står om et år.

‘I er jo forlovet på Facebook’

Siden mødet i januar er det gået stærkt. Trine har modtaget et utal af breve fra kommunen, der alle sammen peger i én retning; hun vil blive dømt som social bedrager. Kommunen har indsamlet en række beviser, de mener, underbygger deres sag. De beviser er sendt videre til Det Sociale Nævn, der vil træffe en endelig afgørelse. Der kan gå helt op til halvandet år, før afgørelsen falder. En af de beviser, kommunen mener at have på, at Trine og Henrik stadigvæk skulle være sammen, er fundet på Facebook. Her stod Trine og Henrik lang tid efter deres brud oplistet som værende ‘forlovet’. Men det var de ikke.

“Der er ingen af os, der bruger det (Facebook, red.), og derfor havde vi ikke ændret det,” forklarer Trine.

Umulig bevisbyrde

For Trine har det mest frustrerende været, at hun selv har skullet tilbagevise kommunens påstande. For det er lettere sagt end gjort.

“Mange af deres påstande har jeg givet en forklaring på. Men hvordan skal jeg kunne bevise, at Henrik og jeg ikke har været sammen i over et år?” Spørgsmålet forbliver ubesvaret i stuen. En ting kunne hun dog bevise. Via sin telefonregning kunne hun nemlig konkret henvise til den samtale, hun havde haft med kommunen tilbage i januar 2010. Men på telefonregningen fremgår det kun, at hun har ringet til hovednummeret. Dermed mener kommunen, at opkaldet er ugyldigt, da det er uvist, hvem hun har snakket med, og om hun overhovedet har været igennem.

“På samtaletiden står der jo, at opkaldet varede 15 minutter. Skulle jeg have siddet i kø så lang tid?” spørger Trine retorisk til kommunens påstand.

Savnede vejledning og hjælp

Trine Moesgaard Jørgensen kunne godt have brugt en bedre hjælp og en klar vejledning til,

hvad hun måtte som enlig. Blandt andet stod Henrik og hendes bil i hendes navn efter, de var gået fra hinanden. Og det må man ikke.

“Men det vidste jeg jo ikke, og havde jeg vidst det, havde jeg selvfølgelig fjernet mit navn,” fortæller hun. Ligeledes er hun ærgerlig over, at hele korrespondancen er over brev og mail.

“Det giver mig en uværdig chance. Hvis de kom herud og så, hvordan jeg boede, og at Henrik ikke har en eneste ting stående her, kunne de måske se, at jeg taler sandt.” For Trine har hele sagen været et kedeligt bevis på hendes følelse af, at systemet ofte straffer de forkerte.

“Jeg ville jo bare hjælpe mine børns far. Det var hverken for hans eller min egens skyld; det var for deres,” fortæller hun. Trine blev tilknyttet DSR for kort tid siden, og alle parter afventer nu det sociale nævns afgørelse.

Enlige aner ikke, om de begår socialt bedrageri

Kriterierne for, hvornår man er reelt enlig og dermed er berettiget til at modtage ydelser fra kommunen, er så uklare, at de kan føre til ufrivilligt socialt bedrageri, mener ekspert. Det samme oplever Ældresagen og DSR.

Af Lone Munkekov Hansen

Må jeg godt have overnattende gæster? Og må min eksmand spise med til aftensmaden? Og må jeg låne min eksmands bil på daglig basis, selvom vi er skilt? Sådan lyder spørgsmålene, når borgere henvender sig til Ældresagen og DSR for at finde ud af, om de overholder kriterierne for at være reelt enlig. Og om de modtager ydelser fra kommunen lovligt.

Og kriterierne for at være reelt enlige er så uklare, at de kan føre til, at borgere uretsmæssigt bliver dømt for socialt bedrageri, udtaler Nina Von Hielmcrone, lektor i socialret ved Aalborg Universitet.

"Vores medlemmer kan ofte ikke gennemskue kriterierne for at være reelt enlige, hvorfor de henvender sig i vores medlemsrådgivning. Og når de går til kommunen, får de heller ikke klare svar," fortæller Jens Højgaard, som er souschef i Ældresagen.

Borgere føler sig utrygge og mistænkeliggjorte

Ældresagens medlemsrådgivning og Den Sociale Retshjælp får ofte henvendelser fra medlemmer og borgere, som er usikre på, om de begår socialt bedrageri. Mens Ældresagen modtager henvendelser fra enlige ældre, er det primært enlige forsørgere, der kontakter DSR, oplyser Sandy Mader, formand for DSR.

"Mange føler sig mistænkeliggjort, og de føler sig utrygge ved at have venner overnattende, da det kan sende et forkert indtryk. De ønsker ikke at begå socialt

bedrageri, men de ved ikke præcist, hvordan de skal forholde sig for ikke at begå socialt bedrageri i kommunens øjne," udtaler Jens Højgaard.

Han uddyber, at konsekvensen bliver, at Ældresagens medlemmer er bange for at miste de sociale ydelser, som de får fra kommunen, og at de derfor afholder sig fra socialt samvær.

Reglerne er uklare

Lektor i socialret, Nina Von Hielmcrone, kan godt forstå, at borgerne ikke kan regne reglerne ud, for det kan kommunerne, og hun selv, heller ikke:

"Kriterierne er overhovedet ikke gennemskuelige, og borgerens retssikkerhed er en by i Rusland, når det kommer til disse bestemmelser," udtaler hun.

For at retssikkerheden skulle være til stede, skulle borgerne kunne forstå og kunne regne reglerne ud, så de har mulighed for at overholde dem, uddyber hun.

Afslag på ændring af kriterier

Såvel DSR som Ældre Sagen sendte et forslag om at ændre kriterierne til beskæftigelsesminister Inger Støjberg i, hvilket hun har afvist.

"Vi opfordrede til, at der blev fastlagt mere objektive kriterier for, hvornår man er reelt enlig. Og vi mener fortsat, at kriterierne helt simpelt bør være, om man bor alene på adressen, og om man selv betaler udgifterne. Hvis man gør det, så er man reelt enlig," forklarer Jens Højgaard.

Nina Von Hielmcrone er enig i, at beskæftigelsesministeren bør ændre kriterierne. Men hun men-

er, at regeringen bør ændre hele området, således at lovgivning stemmer overens med de familieretlige regler, hvor loven i dag lægger op til, at fraskilte forældre i vid udstrækning samarbejder

// Mange føler sig mistænkeliggjort, og de føler sig utrygge ved at have venner overnattende, da det kan sende et forkert indtryk

omkring børnene.

Eneste løsning på nuværende tidspunkt er dokumentation

"På nuværende tidspunkt, er det eneste råd, som jeg kan give borgerne at informere kommunen skriftligt, hver eneste gang, at vedkommende spiser aftensmad med sin eksmand, har overnattende gæster, eller når eks'en henter børnene i børnehaven," udtaler Nina Von Hielmcrone.

Mens Sandy Mader oplyser, at DSR rådgiver borgerne til at få lavet helt konkrete samværsaftaler, hvor det skrives helt tydeligt, hvor og hvornår der er fælles samvær med børnene, hvornår man spiser sammen og så videre. Således at der foreligger dokumentation.

"Men det er kun en kortsigtet løsning," udtaler Sandy Mader.

Ifølge KL's håndbog bør kommunerne lægge vægt på over 25 forskellige forhold for at vurdere, om borgeren er reelt enlig, heraf nævnes et udpluk:

- Om kommunerne ved selvsyn kan konstatere, at den ene part opholder sig på den anden parts adresse
- Hvorvidt der er noget besynderligt ved partnerens tilflytningsadresse, såsom om adressen er registreret i Bygge-og Boligregistret, om der i forvejen er registreret andre enlige på adressen og om adressen kan "rumme" antallet af tilmeldte personer (undersøges via tegninger over ejendommen fra kommunens tekniske forvaltning)
- Om der er foretaget en bodeling efter danske regler som følge af tidligere ægtefællers skilsmisse eller separation – en sådan opdeling kan dog trække ud, og det skal kommunerne være opmærksomme på
- Om der er foretaget bodeling efter udenlandske regler, hvis det er relevant
- Hvis parterne har børn sammen, kigger kommunerne på, hvorvidt faderen betaler børnebidrag til moderen på fast og dokumenteret basis
- Hvorvidt der er tegn på, at parternes økonomier ikke reelt er adskilte
- Kommunerne foretager samlede vurderinger af, hvorvidt separationsforløbet og bodelingsforløbet ved et samlivs ophør har været atypisk
- Hvis den enlige forsørgers mulige partner flytter gentagne gange, så det passer med en gang i kvartalet, kan det være et udtryk for, at parterne spekulerer i kvartalsvise opsigelsesperioder og dermed for forsøg på bevidst socialt bedrageri
- Hvis en af parterne tidligere har kautioneret for en anden part, lægges der vægt på, om den kautionerende part har taget initiativ til at gøre sig fri af denne forpligtelse overfor den anden part
- Om parterne stadig har fuldmagt til hinandens bankkonti – da det er udtryk for en sammenblandet økonomi
- Har den ene part den anden parts aktiver (fx bil) til sin rådighed
- Om den ene part stadig dækker den anden parts udgifter til forskellige ting
- Om den tidligere partner igennem længere tid er registreret som ikke havende en selvstændig bolig eller som værende boligsøgende ved folkeregistret
- Hvorvidt parterne tidligere har været ude for at man har tvangsregistreret dem på en fælles CPR-adresse, fordi de tidligere har forsøgt at fremstå som enlige ved at framelde den ene eller begge fra samme register

Kilde: Camilla Hauge Larsen, ansvarlig for retssikkerhedsområdet, Innovationsafdelingen

Den Sociale Retshjælp foreslog beskæftigelsesministeren følgende kriterier til vurdering af om en borger reelt enlig:

- at vedkommende har en selvstændig bolig med egen folkeregisteradresse, som er beboelig og stor nok til at rumme vedkommende plus de pågældende børn
- at vedkommende betaler husleje, varme, el og andre faste udgifter til denne bolig
- at vedkommende ikke modtager kontante beløb fra den anden forælder/partner via bankkonti (udover eventuelle formelt fastsatte børnebidrag)

Forslaget blev afvist af beskæftigelsesministeren.

Kilde: Camilla Hauge Larsen, ansvarlig for retssikkerhedsområdet, Innovationsafdelingen

DSR mener

Der eksisterer en række retssikkerhedsmæssige udfordringer i vores samfund. Ofte rammes ressourcetsvage borgere af manglende retssikkerhed. De mister tilliden til "systemet" og ender med at vende samfundet ryggen, hvis de for mange gange oplever at komme i klemme i mødet med forvaltningen. Og det koster samfundet penge.

Af Camilla Hauge Larsen

DSR, ansvarlig for retssikkerhedsområdet, Innovationsafdelingen

Disse borgeres problemer kan vokse sig større, hvis de ikke får den hjælp, de har behov for, og de kan komme ud i en social deroute, hvor de kommer til at koste samfundet endnu flere ressourcer end nødvendigt. Ved at gøre det lettere for denne gruppe borgere at gebærde sig i forhold til det offentlige system og ved i højere grad at beskytte deres retssikkerhed, kan samfundet forebygge.

I DSR's retspolitiske afdeling arbejder vi netop for at forbedre retssikkerheden. De mange problemstillinger inden for området gør vi folketinget opmærksom på - samtidig med vores mange løsningsforslag.

Vi kan ikke referere dem alle her, men vil give følgende eksempler:

- Enlige forsørgere og pensionister stemples som sociale bedragerere

Som forklaret i artiklen "Enlige aner ikke, at de begår socialt bedrageri", oplever vi ofte, at borgere, der modtager sociale ydelser som enlige forsørgere eller pensionister, er i tvivl om, hvornår de opfylder betingelserne for at modtage ydelserne. Konsekvensen kan blive, at nogle borgere uretmæssigt stemples som sociale bedragerere, og de skal typisk betale de ydelser, de hidtil har modtaget, tilbage til kommunen.

Derudover ser vi, både ved vores rådgivningsarbejde og via medierne, at kommunernes kontrolgrupper af og til overskrider

deres beføjelser i deres søgen for socialt bedrageri. For eksempel bliver nogle partshøringer til direkte afhøringer, hvilket krænker borgernes retssikkerhed.

Løsningsforslag:

Som sagt i artiklen "Enlige aner ikke, at de begår socialt bedrageri" har beskæftigelsesminister Inger Støjberg afvist vores forslag om, at kriterierne for, hvornår man er enlig forsørger eller pensionist, gøres økonomiske og objektive, fordi hun mener, at der så stadig vil være mange borgere, der kan snyde systemet og modtage ydelser, som de ikke er berettigede til.

Vi har nu foreslået ministeren, at kommunerne i det mindste sender en grundig vejledning ud til den enkelte borger, der skal skrive under på en erklæring om, at han/hun er enlig forsørger eller pensionist, hvori det er nøjagtigt beskrevet, hvad kommunerne lægger vægt på, når de skal foretage deres skøn. Så ville den enkelte borger i højere grad være indforstået med, hvad han/hun skriver under på, og om hans/hendes ydelser er berettigede. Vi afventer svar fra ministeren.

- Indsatte har ikke ret til folkeregisteradresse

Gennem vores rejseholdsarbejde oplever vi også retssikkerhedsmæssige problemer omkring indsattes manglende

lovfæstede ret til at få en folkeregisteradresse under afsoning.

Det, at mange ikke har en folkeregisteradresse, mens de afsoner, fordi de har været nødt til at opgive deres hidtidige bolig, kan være med til at forværre deres situation, når de løslades, hvilket ofte har negative konsekvenser for deres resocialisering. Den manglende adresse giver dem problemer, fordi de eksempelvis ikke har adgang til at ændre deres oplysninger hos SKAT, eller fordi ingen, udover deres nærmeste, kan komme i kontakt med dem, mens de afsoner og for eksempel gøre økonomiske krav gældende.

De offentlige myndigheder er ikke forpligtede til at tildele de indsatte en folkeregisteradresse, men kan vælge at gøre det. Det stiller de indsatte ulige, fordi det dermed lykkes nogle indsatte at få en folkeregisteradresse ud fra ikke definerede kriterier.

Løsningsforslag:

Vi har, i samarbejde med forstanderen for Skejby Pension, Hans Jørgen Tholstrup, og den juridiske leder af KRIM's Retsbistand, Trine Nytrup, foreslået indenrigsminister Bertel Haarder, at alle indsatte sikres en lovfæstet ret til at få en folkeregisteradresse, mens de afsoner.

Hvis man indførte en fast og automatisk procedure, ville det således stille alle indsatte lige.

Retssikkerhed er meget mere...

Vi har også produceret løsningsforslag på en række andre retssikkerhedsmæssige områder. Her følger et udpluk:

- I løbet af dette år skal Retsplejerådet vurdere den nuværende offentlige retshjælpsordning og eventuelt komme med forslag til revideringer af ordningen.

I den forbindelse har vi sendt rådet vores forslag til forbedringer.

- Advokatvagter i flere byer kører ikke optimalt og nogle må lukke. I den forbindelse har vi kontaktet Advokatsamfundet og Danske Advokater med forslag om, hvordan vi mener, man kan optimere og videreudvikle ordningen

- Vi har sendt vores kommentarer til Retsudvalget vedrørende et lovforslag, der havde til formål at forenkle bødesagsprocessen.

Kommentarerne er baserede på vores egne erfaringer med at løse problemer forbundet med den nuværende procedure.

- Vi har sendt forslag til skatteministeren om, at SKAT følger Inddrivelsesbekendtgørelsen, når de inddriver borgernes børnepenge til betaling af deres gæld til det offentlige. Således sikres det, at borgernes rådighedsbeløb kan dække de daglige udgifter efter inddrivelsen.

Se resten af vores henvendelser på www.socialeretshjaelp.dk.

Gældskompagniet

- få styr på din økonomi

Ring på 70 20 80 98, og hør mere om, hvordan vi kan hjælpe dig med at få styr på din økonomi.

Hverdage mellem 10 og 16.

Frivillige jager fanger i fængslet

Hver måned tager Den Sociale Retshjælps medarbejdere til Statsfængslet i Jyderup for at yde gældsrådgivning til en udsat gruppe, der normalt ikke bliver opsøgt. Læs om en typisk dag her

af Lone Munkeskov Hansen

"Må jeg godt beholde mit simkort?", spørger manden med den sorte skraldepose, som står i køen foran DSR's medarbejdere for at komme ind på statsfængslet Jyderup. Det må han ikke. Han skal nemlig afsonde. Nina og Søren fra DSR bliver derimod lukket ind i bagkontoret uden problemer.

Første stop for rådgivningen er fængslets kirke. Her er mennesketomt, bortset fra Jesus, der toner frem på et stort vægbillede, svævende på vandet,

mens han hjælper en druknende. Udenfor drøner solen ned på de svedende indsatte. Flere stikker hovedet ind for at se, hvad der foregår, og kort efter ankomsten sætter dagens første kunde sig ned ved bordet, der er klædt i eksamensgrøn velour.

"Jeg skylder flere hundrede millioner væk", siger han og smiler skævt, mens Nina noterer på sit skema. Gælden er både til SKAT og private kreditorer, og senest har han modtaget et indbetalingskort på 1,4 mio, som han over-

rækker til Nina.

"Jeg vil egentlig gerne begynde at afbetale på gælden", fortæller han, hvilket Nina lover, at DSR vil hjælpe ham med.

Efter kort tid kommer flere til. Og mens Søren får en sludder med den skævtsmilende mand i udgangsdøren, spørger en mand med dybe fuger i ansigtet:

"Hvad kan man egentlig få hjælp til?"

Retshjælp for at undgå ny kriminalitet

Rejseholdet er et projekt startet af DSR for tre år siden i samarbejde med Kriminalforsorgens udslningspensioner for at hjælpe indsatte med juridiske problemstillinger, der ellers kunne fastholde dem i kriminalitet. En hjælp de ellers ikke var klar over, at de kunne få, hvorfor DSR's medarbejdere opsøger dem i fængslerne.

Det konkrete arbejde foregår ved, at DSR's medarbejdere henvender sig til de indsatte i Kriminalforsorgens udslningspensioner og udvalgte fængsler for at hjælpe blandt andet med gældsrådgivning, socialretlige problemstillinger og lejeforhold – både tidligere og kommende. Tanken bag er, at de indsatte kan bruge deres afsoningstid konstruktivt til at skabe en bedre livsstil ved løsladelsen ved at få ryddet op i for eksempel gæld.

De indsatte bliver tilbudt at få en manager fra DSR, som også efter løsladelsen kan bistå den indsatte med juridiske emner som for eksempel lejeret, socialret, strafferet, udlændingeret og gældsproblematikker.

Clean og på vej

Efter kirken, går turen mod fængslets behandlingsafdeling. Undervejs kigger Nina ned af gangene, hvor de indsatte bor.

"Her dufter af fængsel. Sådan en blanding af parfume, rengøringsmiddel og cigaretter. En meget særlig duft", siger hun. I behandlingsafdelingen bryster en tavle sig af datoerne for, hvornår de indsatte er blevet clean. Cigaretterne ulmer dog stadig udenfor. Og i afdelingen er de indsatte helt klar over, hvem DSR er, og hvad de kan bruge hjælpen til.

En af dem har i tiden op til besøget samlet regninger sammen. Ti centimeter regninger er det blevet til, som overgives til

Nina, der lover, at en medarbejder ved DSR gennemgår dem sammen med gælden til SKAT og søger om henstand på afdrag af gælden, til han er løsladt igen. "Så er der koldskål", udbryder en af de indsatte, og Søren sætter sig i afdelingens køkken og spiser med.

"En perfekt spise til at slå varmen ned en dag som i dag", siger han. Inden medarbejderne forlader afdelingen, når Søren at dele spørgeskemaer ud til de indsatte omkring sagsomkostninger, som DSR skal bruge til at kortlægge de problematikker, som gælden giver i forhold til undgå ny krimi-

“Jeg vil egentlig gerne begynde at afbetale på gælden”, fortæller

han, hvilket Nina lover, at DSR vil hjælpe ham med.

nalitet.

Jyderup er forsøgsprojekt

I marts 2011 fik DSR en bevilling på 4,7 mio i støtte fra Sataspuljen til projektet "Fængselsrejseholdet". Pengene er afsat til at sikre juridisk rådgivning for indsatte i fængsler og på Kriminalforsorgens udslningspensioner. Og Jyderup blev i begyndelsen af 2011 forsøgsprojekt forud for projekt Fængselsrejseholdet.

Statsfængslet Jyderup er primært et åbent fængsel, hvor der er plads til 162 indsatte. Fængslet tilbyder forskellige former for behandlingsprogrammer heriblandt Anger Management og misbrugsbehandling, som nævnt i foregående afsnit. Og DSR's rådgivningen i Jyderup foregår gerne i samarbejde med fængslets socialrådgivere.

En palle er væk

Sidste stop på besøget er ar-

resten, hvor der primært sidder varetægtsfængslede. Stemningen er fortættet rolig. Stilheden dominerer, og de indsatte er lydløse sammenlignet med resten af fængslet. I afdelingens undervisningsrum henvender en ung fyr sig, som har fået en udvisningsdom fra Danmark. Han mangler sine personlige ting.

"Altså jeg kunne forstå, hvis det var en lille taske. Men de har mistet en palle med mine ting, da jeg flyttede arrest", siger han til Nina.

Hun lover, at hun vil tjekke, om medarbejderne på Jyderup er i gang med at lokalisere pallen. Hvis ikke, vil hun følge op på det. Herefter er dagen er omme, og Nina ringer på den lille klokke ved det lukkede hvide gitter, som glider til side. Ud til friheden.

Nyt fra Den Sociale Retshjælp

Retshjælpsdelen lukker

DSR har fået afslag fra Civilstyrelsen til vores Retshjælpsarbejde, og den del af vores virke lukker desværre ned fra 1. juli 2011

af Katharina Jespersen, leder af Innovationsafdelingen

aktiviteter.

Nedlukning blev påbegyndt i starten af året

Vi har tidligere fået afslag fra Civilstyrelsen, men vi har takket været tilskud fra blandt andet Grundfos og BG Fonden været i stand til alligevel at opretholde vores retshjælpsfunktion igennem de sidste mange år. På trods af, at vi selv mente, at vi efterhånden havde bevist vores eksistensberettigelse, valgte vi grundet tidligere afslag fra Civilstyrelsen allerede i starten af året så småt at forbedrede vores organisation på de strukturelle ændringer, et afslag eventuelt ville medføre. Dette har bl.a. betydet, at vi hele år 2011 har sagt nej til at indgå nye samarbejdsaftaler samt nedtonet vores eksisterende samarbejdsaftaler med forskellige myndigheder og andre organisationer, så vi ikke risikerede at love en hjælp, vi ikke vil kunne give. Grundet en stor indsats fra vores frivillige medarbejdere, er det lykkedes os at få behandlet vores retshjælpssager så hurtigt, at vi har mulighed for at afslutte alle de sager, vi har taget ind, på en ordentlig måde.

Vores projekter fortsætter

Det er vigtigt at påpege, at denne afgørelse ikke får nogen betydning for de to projekter eller vores gældspulje projekt, som fortsætter som hidtil. Og vi kan i det mindste trøste os med, at vi har formået at sikre muligheden for at hjælpe de borgere, der tilhører

målgrupperne i disse projekter. Målgrupper, der i sin tid var årsagen til, at Den Sociale Retshjælp blev stiftet

Det er svært at sige nej!

Desværre er vi nødt til at give afslag til alle andre borgere end de, der er med i vores projekter. Hvilket er mange. Det har været en svær beslutning, og det er utrolig svært for vores medarbejdere at skulle sige nej til borgere, der åbenlyst har brug for vores hjælp. Vi måtte også grundet de mange retshjælpshenvendelser, vi fortsat fik, udskyde vores skæringsdato for telefonisk rådgivning fra d. 1/6 2011 til d. 1/7 2011. Men da vi har ikke flere private midler til fortsat at kunne opretholde denne afdeling, kan vi desværre ikke trække den længere.

Vi vender tilbage!

DSR føler et stort ansvar overfor vores klienter og overfor det rådgivningsarbejde, vi i sin tid påbegyndte. Og vi har ikke tænkt os at give op. Vi er meget uenige i Civilstyrelsens vurdering af, at der er tilstrækkelig med retshjælpstilbud, hvilket vi til dagligt mærker, grundet de mange henvendelser vi får, og vi vil arbejde hårdt på hurtigst muligt at skaffe midler til at genåbne vores retshjælpsafdeling.

I vores nyhedsbrev for maj måned kunne vi med glæde fortælle om de to tilskud, DSR havde modtaget fra Socialministeriet til henholdsvis projekt "Fængselsrejseholdet" og projekt "Det juridiske rådgivningsteam". Desværre blev disse to gode nyheder efterfulgt af et endegyldigt afslag fra Civilstyrelsen om at godkende DSR som en tilskudsberettiget retshjælp, da de har vurderet, at der er tilstrækkelige med retshjælpstilbud i Aarhus og København.

En holdning, der bliver understøttet af Justitsminister Lars Barfoed, der har udtalt, at det som udgangspunkt ikke vil være muligt for nye retshjælpe i København, Aarhus eller Odense at blive godkendt som tilskudsberettiget. Dette sker på trods af, at DSR er landsdækkende.

Det betyder i praksis, at DSR ikke har kunnet få økonomisk støtte til vores retshjælpsafdeling, der er åben for alle borgere, hvorfor vi har været nødsaget til at lukke ned for denne del af vores

Hvor kan man så få hjælp:

DSR er som bekendt ikke den eneste retshjælp i landet, og indtil vi igen får midler til at genåbne vores retshjælpsafdeling, vil vi selvfølgelig henvise de borgere, der ikke hører ind under vores målgrupper, til de andre retshjælpe. Dog skal man ikke forvente at andre retshjælpe på samme måde som DSR arbejder med en helhedsorienteret rådgivning. DSR har i samarbejde med advokatsamfundet udviklet hjemmesiden www.dinretshjaelp.dk, hvor det er muligt at finde de retshjælpskontorer og advokatvagter, der ligger i nærheden af dig. Derudover er det på hjemmesiden muligt at læse om hvilke rettigheder og muligheder, du som borger har på forskellige områder, f.eks. overfor forvaltningen. Hjemmesiden er hele tiden under udvikling, men vi har bestræbt os på først og fremmest at skrive om de emner, der oftest bliver spurgt til.

Dinretshjaelp.dk

- HVIS DU HAR BRUG FOR HJÆLP

Den Sociale Retshjælp
Frederiksborgvej 148,
8100 Aarhus C

Tlf: 70229330

www.socialretshjaelp.dk
www.gaeldskompagniet.dk

Den Sociale Retshjælp
Bragesgade 10, 2
2200 København N

Tlf: 35818210

www.socialretshjaelp.dk
www.gaeldskompagniet.dk

